

Kontrola w administracji

Julita Sroka

Pojęcie kontroli

- **Kontrola** – funkcja organu, polegająca wyłącznie na sprawdzaniu działalności innych jednostek, bez możliwości wpływania na ich działalność przez nakazy i polecenia.
 - **Kontrola nie ma, co do zasady, żadnych kompetencji władczych wobec kontrolowanego.**
-

Ogólne cele kontroli

- Badanie zgodności istniejącego stanu faktycznego, ze stanem postulowanym;
 - Ustalanie przyczyn i zasięgu rozbieżności;
 - Przekazywanie wyników podmiotowi kontrolowanemu i podmiotowi organizacyjnie zwierzchniemu.
-

Kryteria kontroli

- ☐ Legalności
- ☐ Celowości
- ☐ Rzetelności
- ☐ Gospodarności
- ☐ Uwzględnienie interesu społecznego
- ☐ Uwzględnienie interesu indywidualnego
- ☐ Zgodność z polityką rządu

Całość kryteriów podporządkowana jest **kryterium legalności** =
uwzględnianie tylko w ramach obowiązującego prawa.

Rodzaje kontroli

(ze względu na zasięg zależności)

Zewnętrzna

- Organ kontrolujący nie znajduje się w strukturze administracji;
- Podmiot kontrolowany nie jest organizacyjnie podporządkowany jednostce kontrolującej;
- Wysoka obiektywność;
- Wysoka specjalizacja i fachowość.

Wewnętrzna

- Organ kontrolujący znajduje się w strukturze administracji;
- Przeprowadzana w urzędach;
- Dotyczy spraw organizacji urzędu i obejmuje jego pracowników;
- Sprawowana przez kierownika urzędu.

Rodzaje kontroli

(ze względu na kryterium inicjatywy)

- **Z urzędu** (NIK)
 - **Na wniosek** (kontrola instancyjna)
-

Rodzaje kontroli

(ze względu na charakter kontroli)

- **Planowa** – dokonywana na mocy planów, które bazują na rzeczowej i miejscowej intensywności zjawisk negatywnych;
 - **Doraźna**
-

Rodzaje kontroli

(według sposobu przeprowadzania kontroli)

- **Inspekcja** – bezpośrednia obserwacja zachowania ludzi, w jednostce kontrolowanej;
- **Lustracja** – ocena stanu badanego przedmiotu lub wyniku danych badań;
- **Rewizja** – są to zazwyczaj kontrole finansowe;
- **Wizytacja** – bezpośredni wgląd w działalność podmiotu kontrolowanego

Rodzaje kontroli

(według kryterium podmiotu, dokonującego kontroli)

- Parlamentarna
- Prezydencka
- Społeczna
- Najwyższej Izby Kontroli
- Resortowa
- Instancyjna
- Prokuratorska
- Sądowa
- Dyscyplinarna
- Rzecznika Praw Obywatelskich
- Trybunału Konstytucyjnego

Pojęcie nadzoru

- **Nadzór** – zespół realizowanych kompetencji, których wpływ na działanie organów jest intensywny i bezpośredni oraz ma na celu usunięcie nieprawidłowości i zapobieganie na przyszłość.
 - Nadzór może wiązać się także, z możliwością modyfikacji działalności danego podmiotu administrującego.
-

Rodzaje nadzoru

- **Nadzór nad administracją rządową** – nadzór w znaczeniu wąskim, kiedy sprawujący go organ jest organem nadrzędnym organizacyjnie)
 - **Nadzór nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego**
 - **Nadzór policyjny** – nie występuje tutaj kategoria podmiotowa, a przedmiotowa, czyli ochrona bezpieczeństwa, porządku i zdrowotności publicznej
-

Kryteria nadzoru

□ **Kryterium zgodności z prawem** – mowa o tym kryterium w art.85 u.s.g. ; art. 77 u.s.p. ; art. 79 u.s.w.

□ **Kryterium celowości**

□ **Kryterium rzetelności**

□ **Kryterium gospodarności**

Art.5 ust. 2 ustawy z 1992 roku,
o regionalnych izbach
obrachunkowych

Kontrola, a nadzór w administracji publicznej

Kontrola

- Kontrola, to etap procedury nadzorczej, inaczej element nadzoru i kierownictwa, pozbawiony władztwa administracyjnego.

Nadzór

- Nadzór oznacza badanie danego podmiotu, połączone z możliwością pomocy i modyfikacji działania podmiotu, przeprowadzane w celu jej zgodności z prawem.

Kontrola = sprawdzanie działalności innych jednostek

Nadzór = kontrola + władztwo administracyjne

Źródła:

- Jan Boć, Prawo administracyjne, 2010 r.
-